

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. E. M.**, zastoupená JUDr. Jindřichem Bellingem, advokátem, se sídlem Husitská 70, Praha 3, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 8. 2009, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 6. 2011, č. j. 2 Cad 121/2009 - 67,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 1. 6. 2011, č. j. 2 Cad 121/2009 - 67, **se ruší**.

II. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 3. 8. 2009, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 8000 Kč (osmtisíc korun) do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 3. 8. 2009, č. j. X (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaná přiznala žalobkyni starobní důchod podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a „s přihlédnutím k Nařízení rady 1408/71“ ve výši 8719 Kč měsíčně. Žalovaná stanovila výši starobního důchodu pouze

z dob pojištění získaných žalobkyní na území České republiky, přičemž se odvolala na skutečnost, že polský nositel pojištění nehodnotil žádnou dobu pojištění v Polsku.

[2] Žalobou ze dne 25. 10. 2009 se žalobkyně domáhala přezkumu napadeného rozhodnutí. Žalobkyně výslovně brojila proti tomu, že žalovaná nijak nezhodnotila dobu jejího studia v Polsku v letech 1971 - 1976 a vytýkala jí, že nevyčkala výsledku přezkumu rozhodnutí polského nositele pojištění. Žalobkyně byla navíc přesvědčena o tom, že žalovaná výrok rozhodnutí polského nositele pojištění nesprávně interpretovala, aniž se zabývala jeho odůvodněním. Žalobkyně tu poukazovala na znění polských předpisů, podle nichž lze pro potřeby nároku na důchod a jeho výši náhradní doby (nepříspěvkové) brát úvahu pouze v rozsahu nepřekračujícím jednu třetinu prokázaných příspěvkových dob, jež pojištěnec odpracoval na území Polska. Studium na vysoké škole se podle polských předpisů přitom považuje za dobu nepříspěvkovou. Protože žalobkyně na území Polské lidové republiky pouze studovala a následně pracovala na území ČSSR, nevznikl jí vůči polskému nositeli pojištění žádný nárok na důchod. Důvodem zamítnutí žádosti polskou stranou bylo podle žalobkyně pouze to, že na území Polska nevykonávala zaměstnání, přičemž samotné studium je polskými předpisy hodnoceno jako nepříspěvková doba. Tímto postupem však není podle názoru žalobkyně vytvořena překážka pro to, aby studium na území Polska bylo hodnoceno českým nositelem pojištění. Žalobkyně dále poukázala na dikci ustanovení § 13 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění a ustanovení § 8 odst. 1 písm. f), § 11 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“).

[3] Žalovaná se k žalobě vyjádřila podáním ze dne 13. 1. 2010, ve kterém rekapitulovala průběh dosavadního řízení o dávce. Protože žalobkyně v žádosti o starobní důchod ze dne 22. 4. 2009 uvedla dobu studia na Univerzitě A. Mickiewicze v Poznani od 1. 9. 1971 do 9. 6. 1976 a požadovala přiznat starobní důchod z Polska, požádala žalovaná polského nositele pojištění o posouzení této žádosti. Polský nositel pojištění žádost žalobkyně o polský důchod zamítl v rozhodnutí ze dne 26. 6. 2009, č. EN_M/6/122000227, neboť žalobkyně nezískala jakékoli polské doby pojištění. Žalovaná proto uznala žalobkyni dobu pojištění pouze v rozsahu 13371 dnů, jež žalobkyně získala výlučně na území České republiky. Žalovaná z rozhodnutí polského nositele pojištění vycházela; pokud by bylo k odvolání žalobkyně rozhodnutí polského nositele pojištění následně zrušeno, postupovala by podle ustanovení § 56 zákona o důchodovém pojištění. K dikci ustanovení § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění ve znění zákona č. 425/2003 Sb. žalovaná zastávala stanovisko, že tato novela automaticky neznamená přehodnocení dob studia získaných v cizině před 1. 1. 1996. Doba studia před tímto datem podle žalované musí být považována za náhradní dobu pojištění, jen pokud podle právních předpisů účinných před 1. 1. 1996 byla takováto doba relevantní z hlediska účasti na důchodovém pojištění. Ustanovení § 11 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. umožňovalo českým občanům započet studia v zahraničí, ale jen pokud tuto problematiku neřešila mezinárodní smlouva. Na danou věc však podle názoru žalované dopadala Úmluva mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění ze dne 5. 4. 1948, publikovaná pod č. 261/1948 Sb. (dále jen „Úmluva“) a poukazovala na čl. 16 Úmluvy. Žalobkyni proto nemohla být doba studia v cizině započtena podle zákona o sociálním zabezpečení. Doba studia žalobkyně v Polské republice by mohla být podle žalované zhodnocena jako doba pojištění pouze na podkladě potvrzení polského nositele pojištění.

Žalovaná dále poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2008, č. j. 6 Ads 100/2006 - 79. Žalobkyně podle žalované nedoložila, že by ke studiu na vysoké škole v Polsku byla vyslána. Pokud pak jde o rozhodnutí ministerstva školství ze dne 15. 9. 2005, č. j. 28374/2005 - 30, o uznání vzdělání žalobkyně na zahraniční vysoké škole pro posouzení doby pojištění podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. m) zákona o důchodovém pojištění, považovala je za irelevantní, neboť ministerstvo školství rozhodovalo podle ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění; nebylo tak rozhodnuto o splnění podmínek stanovených pro uznání relevance takového studia pro účely důchodového pojištění.

[4] V replice ze dne 15. 3. 2010 žalobkyně uvedla, že její studium probíhalo v souladu s čl. 9 Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Polské lidové republiky o výměně studentů a absolventů vysokých škol, publikované pod č. 103/1967 Sb. (dále jen „Dohoda o výměně"), dále doložila překlad vyjádření polského nositele pojištění ze dne 9. 2. 2010, č. j. 220050/6120/122000227/RMI, jenž potvrdil, že v období od 13. 9. 1971 do 9. 6. 1976 žalobkyně studovala na Universitě Adama Mickiewicze v Poznani a tato studia dokončila; dále uvedl: *„V souladu s ustanovením zákona ze 17. 12. 1998 o penzích a důchodech z Fondu sociálního zabezpečení (úplné znění Sb. zák/Dz.U. ročník 2009, částka 153, položka 1227), je období vysokoškolského studia dobou bezpříspěvkovou definovanou článkem 7 bodem 9. zákona. Bezpříspěvkové doby podle zákona jsou pro posouzení nároku na polské požitky a jejich výši brány v úvahu v rozsahu nepřevyšujícím 1/3 doložených dob příspěvkových. Nepřítomnost polských nepříspěvkových dob má za následek, že za holé období studia nemůže být stanoven nárok na polské požitky"*. Žalobkyně zpochybnila poukaz žalované na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 100/2006, neboť tento rozsudek nebyl citován korektně, žalobkyně z cit. rozsudku Nejvyššího správního soudu naopak dovozovala, že osobám, které studovaly před rokem 1996 a jimž nárok na důchod vznikl po 31. 12. 2003, byla doba studia transformována z doby zaměstnání na náhradní dobu, která nepodléhá placení pojistného. Žalobkyně byla navíc přesvědčena o tom, že čl. 9 Dohody o výměně upravoval i status studentů nevyslaných.

[5] K dotazu městského soudu sdělilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, že v jeho rejstříku se nepodařilo vyhledat spis týkající se vyslání žalobkyně ke studiu do Polské lidové republiky v letech 1971 - 1976.

[6] V podání ze dne 15. 2. 2011 žalobkyně dále odkazovala na rozhodovací praxi Ústavního soudu, podle které ratifikací mezinárodních smluv nejsou dotčena výhodnější práva poskytovaná vnitrostátním zákonodárstvím. K tomuto závěru se dle žalobkyně opakovaně přihlásil i Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 6 Ads 23/2007 a sp. zn. 6 Ads 41/2007. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2008, č. j. 6 Ads 100/2006 - 79, se této zásadě dle žalobkyně „vyhýbá" podřazením „vyslání ke studiu" čistě vnitrostátnímu hodnocení doby studia. Žalovaná při výkladu Úmluvy ignorovala Dohodu o používání Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění podepsané ve Varšavě 5. dubna 1948, jež byla vyhlášena pod č. 118/2002 Sb. m. s. Žalobkyně také poukazuje na to, že nesprávně nebylo použito nařízení Rady ES č. 1408/71, přičemž nebylo vůbec přihlédnuto k tomu, že Česká republika i Polská republika jsou členské státy Evropské unie a jsou vázány komunitárním předpisem, a to uvedeným nařízením Rady ES č. 1408/71; poukazuje přitom na čl. 45 a 49 Nařízení Rady ES č.

1408/71 a dovozuje, že doba studia v Polsku měla být i podle těchto právních předpisů žalovanou hodnocena.

[7] Žalovaná reagovala podáním ze dne 16. 3. 2011 a uvedla, že v případě řešeným Ústavním soudem pod sp. zn. IV. ÚS 158/2004 šlo o speciální situaci - rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky. Tam uvedené závěry proto nelze na jiné situace vztáhnout. Odkaz žalobkyně na judikaturu Nejvyššího správního soudu také není pro danou věc relevantní, neboť se tato rozhodnutí týkala případů, kdy pojištěnec byl ke studiu v zahraničí vyslán. O takovýto případ v posuzované věci nešlo, neboť žalobkyně vyslána ke studiu nebyla. Studium v Polsku nelze považovat za dobu, která podléhala nemocenskému a následně i důchodovému pojištění. O době studia na území Polska by proto měl dle žalované rozhodnout polský nositel pojištění.

[8] Městský soud v Praze ve věci rozhodl rozsudkem č. j. 2 Cad 121/2009 - 67 ze dne 1. 6. 2011, kterým žalobu zamítl; odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2008, č. j. 6 Ads 66/2007 - 50, a dovodil, že pokud došlo k vyslání ke studiu do Polské republiky, vztahuje se na pojištěnce Dohoda o výměně, podle níž vyslaný student byl považován za zaměstnance vyslaného podnikem k přechodnému výkonu zaměstnání dle Úmluvy. Tito vyslaní studenti byli pojištěni nemocensky a důchodově, přičemž nebyli povinni k jakýmkoli platbám do systému pojištění. K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 11. 2008, č. j. 6 Ads 100/2006 - 79. Odkazy žalobkyně na nálezy Ústavního soudu jsou podle městského soudu bezpředmětné, neboť se týkají specifické situace rozdělení federace; jsou tudíž v jiných případech nepoužitelné. Rozhodnutí Ministerstva školství předmětné studium žalobkyně sice staví naroveň studiu na vysokých školách v České republice, nezakládá však dle městského soudu pojištění žalobkyně. Městský soud konstatoval, že žalobkyně nebyla ke studiu v Polsku vyslána, tudíž se na ni nevztahuje Úmluva a žalobkyně nebyla v době studia v Polsku pojištěna dle vyhl. č. 102/1957 Sb. O této době proto měl dle městského soudu rozhodnout polský nositel pojištění.

II. Kasační stížnost

[9] Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 2 Cad 121/2009 - 67 ze dne 1. 6. 2011 podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka nesouhlasila s názorem městského soudu v tom směru, že studentům nevyslaným ke studiu v Polsku nelze dobu studia započíst. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2008, č. j. 6 Ads 100/2006 - 79, podle názoru stěžovatelky naopak plyne, že doba studia získaná před 1. 1. 1996 se podle zákona č. 425/2003 Sb. považuje za náhradní dobu. Ohledně aplikace Úmluvy se stěžovatelka dovolávala zásady traktované Ústavním soudem, že ratifikací mezinárodních smluv nejsou dotčena výhodnější práva přiznaná vnitrostátním právem (k tomuto závěru se dle stěžovatelky přiklonil i Nejvyšší správní soud). Spornou dobu studia je proto dle stěžovatelky nutno přiznat jako relevantní z hlediska nároku na starobní důchod, i kdyby z mezinárodní smlouvy plynul jiný závěr. Názor stěžovatelky ohledně posouzení předmětného studia v Polsku byl navíc potvrzen rozhodnutím Ministerstva školství,

mládeže a tělovýchovy, které studium stěžovatelky v zahraničí postavilo na roveň studiu na vysokých školách v České republice.

[10] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[11] Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze vzešlo (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek Městského soudu v Praze v mezích řádně uplatněného kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. K tomuto závěru jej vedly následující úvahy:

[12] Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

[13] Stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) je naplněn, pokud je rozhodnutí soudu stiženo nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů.

[14] Z obsahu spisu žalované (který tvoří toliko soubor listin, bez splnění požadavků kladených na správní spis zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, což soud žalované důrazně vytýká a nehodlá již do budoucna dlouhodobě tolerovat) Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 22. 4. 2009 žádost o starobní důchod; důchod požadovala přiznat od 1. 12. 2008, nárok na důchod stěžovatelce vznikl dne 18. 11. 2008. Žalovaná přiznala dne 3. 8. 2009 stěžovatelce starobní důchod ve výši 8719 Kč *„podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění a s přihlédnutím k Nařízení rady 1408/71“*. Z osobního listu důchodového pojištění lze usuzovat, že stěžovatelce po 18. roce věku hodnotila v období 18. 7. 1967 až 24. 10. 1969 celkem 830 dnů studia, dále 172 a 37 dnů studia v roce 1970, celkem 1039 dnů studia po 18. roce věku.

[15] Spornou otázkou v posuzované věci je hodnocení doby stěžovatelčina studia v Polsku na Univerzitě A. Mickiewicze v Poznani od 1. 9. 1971 do 9. 6. 1976. Od ostatních případů řešených v dosavadní praxi Nejvyššího správního soudu se nyní posuzovaná věc liší tím, že stěžovatelka na toto studium v Polsku nebyla vyslána příslušným národním orgánem a skutečností, že nárok na starobní důchod vznikl v době, kdy je Česká republika jako členský stát Evropské unie plně vázána rovněž právem Evropské unie.

[16] Nejvyšší správní soud především shledal, že ačkoliv žalovaná ve výroku napadeného rozhodnutí uvedla alespoň náznakem předpis práva EU, tj. nařízení Rady ES č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny

pohybující se v rámci Společenství, (dále jen „nařízení č. 1408/71“) v odůvodnění rozhodnutí již k aplikaci nařízení č. 1408/71 neuvedla vůbec ničeho – omezila se na konstatování, že polský nositel pojištění dobu studia nehodnotil. V rozhodnutí tak zcela absentuje odůvodnění, proč dobu studia nemůže hodnotit žalovaná podle vnitrostátních předpisů a jak vykládá vztah vnitrostátních předpisů a nařízení č. 1408/71. Už z tohoto důvodu je napadený správní akt nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů (ustanovení § 76 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.) a jako takový jej měl městský soud zrušit pro vady řízení, zvláště pak za situace, kdy teprve v průběhu řízení začala žalovaná konstruovat důvody svého rozhodnutí, a to za použití nikoli práva EU, nýbrž Úmluvy mezi Československou republikou Polskou o sociálním pojištění ze dne 5. 4. 1948 (č. 261/1948 Sb.). Městský soud pak sledoval ve svém rozsudku pouze linii rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu u tzv. vyslaných studentů (navíc u nároků na důchody vzniklých před vstupem ČR do Evropské unie), aniž se zabýval argumentací stěžovatelky k právu Evropské unie. V tomto ohledu je pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelný i rozsudek městského soudu. S ohledem na celkovou vadnost napadeného správního rozhodnutí ovšem ani tato vada nemůže být zhojena vrácením věci městskému soudu (viz bod 21 tohoto rozsudku).

[17] Nejvyšší správní soud není povolán k tomu, aby nahrazoval činnost správního orgánu a domýšlel důvody jeho rozhodnutí, třebaže po dobu řízení o kasační stížnosti uvažoval o tom, zda by nemohl z obsahu správního spisu a podání stěžovatelky v průběhu řízení o žalobě právní rozbor potřebný pro odůvodnění rozhodnutí nějak rekonstruovat. S ohledem na skutečnost, že posuzovaná právní věc vyžaduje vyhodnotit vztah vnitrostátního a evropského práva a žalovaná se ke kasační stížnosti nijak nevyjádřila, přičemž – jak shora uvedeno – žalovaná v řízení před městským soudem vytvářela směs argumentace vnitrostátním právem a Úmluvou, o které výrok rozhodnutí mlčel, musel Nejvyšší správní soud na svou snahu motivovanou typem práv, které měly být v tomto řízení chráněny, jdoucí vysoce nad běžnou soudní praxi ve věcech správního soudnictví, rezignovat a trvat na tom, že správní orgán musí dostát své povinnosti správní rozhodnutí řádně odůvodnit s uvedením právních předpisů, podle kterých rozhodoval a s rozvedením právních úvah, které použil (ustanovení § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).

[18] Pokud jde o aplikovatelné právo, Nejvyšší správní soud shledal pro posouzenou věc určující ustanovení § 13 odst. 2 větu druhou zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 425/2003 Sb., které upravuje pravidlo pro hodnocení dob studia získaných před 1. 1. 1996; jak již Nejvyšší správní soud vyložil v minulosti (rozsudek ze dne 30. 1. 2008, č. j. 6 Ads 23/2007 - 101), studium před rokem 1996 má být hodnoceno jako náhradní doba v rozsahu nejvýše 6 let po dosažení věku 18 let, přičemž tato doba nepodléhá placení pojistného. Jde-li o studium v zahraničí, dopadá na věc ustanovení § 8 odst. 1 písm. f) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve spojení s § 11 písm. a) cit. zákona, ve znění účinném k 31. 12. 1995, jež stanoví, že českým občanům se hodnotí doba studia v zahraničí, pokud nevyplývá něco jiného z mezinárodních smluv.

[19] Nejvyšší správní soud neshledává pokusy žalované zdůvodňovat svůj postoj aplikací Úmluvy přiléhavými; stěžovatelce vznikl nárok na důchod v roce 2008, Česká republika je od 1. 5. 2004 členským státem Evropské unie, nařízení o uplatňování systémů sociálního zabezpečení je přímo použitelným právním předpisem. Podle čl. 6 nařízení č. 1408/71 nahrazuje toto nařízení v rámci své osobní a věcné působnosti ustanovení jakékoli úmluvy

o sociálním zabezpečení zavazující dva členské státy. Odvolávají-li se vnitrostátní předpisy na mezinárodní smlouvy o koordinaci sociálního zabezpečení a předmětem aplikace je případ, kdy nárok na dávku vznikl řadu let po vstupu České republiky do EU, nemůže aplikace bilaterální smlouvy obstát. V přílohách k nařízení č. 1408/71 není pro Českou republiku zapsána jakákoli výjimka vztahující se k aplikaci Úmluvy či hodnocení dob studia v zahraničí českým občanům. Na základě obsahu spisu a předmětu sporu může Nejvyšší správní soud učinit závěr, že Úmluva nemůže být právní normou, o kterou by žalovaná mohla své rozhodnutí opírat. Nadto Nejvyšší správní soud připomíná, že jde o Úmluvu, která nebyla schválena parlamentem se všemi důsledky, které to může pro její vnitrostátní použití znamenat. Bude na žalované, aby posoudila, zda případ žalobkyně spadá pod osobní rozsah nařízení č. 1408/71 (tedy zda stěžovatelka byla v době studia v Polsku pracovníkem ve smyslu judikatury Soudního dvora EU k nařízení č. 1408/71) a zda splňovala přeshraniční prvek vyžadovaný čl. 2 odst. 1 nařízení č. 1408/71 a které právní předpisy byly ve smyslu čl. 13 nařízení č. 1408/71 použitelnými. Nebude možné ani přehlédnout vývoj judikatury Soudního dvora EU (případ C-440/09 Tomaszewska), jež dospěla k závěru, že polský nositel pojištění má při stanovení limitu nepříspěvkových dob ve vztahu k příspěvkovým dobám přihlédnout ke všem dobám pojištění získaným v průběhu výdělečné činnosti migrujícího pracovníka, včetně dob získaných v jiných členských státech. Potřebné bude patrně též vyhodnotit pravidlo stanovené v čl. 15 odst. 1 písm. d) nařízení Rady ESč. 574/1972 (prováděcí nařízení). Teprve taková analýza umožní žalované učinit závěr, zda a nakolik na věc dopadá právo EU, či zda snad nejde o čistě vnitrostátní situaci s ohledem na znění vnitrostátního práva. Žalovaná by také měla svůj výklad dobře zvážit s ohledem na omezení shora cit. ustanovení zákona o sociálním zabezpečení na občany České republiky a na možné konsekvence ve vztahu k právu EU.

[20] Nejvyšší správní soud žalované může pouze naznačit rozsah její potřebné úvahy, aniž by ji mohl nějak limitovat – za situace, kdy v napadeném rozhodnutí taková úvaha zcela chybí – je však přesvědčen o tom, že Úmluvu žalovaná aplikovat již nemůže a v tomto ohledu je právní názor pro žalovanou závazný. Snad jedinou otázkou, v níž Nejvyšší správní soud mohl shledat názor městského soudu i žalované správným, je povaha rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o rovnocennosti studia na vysoké škole v Polsku; toto rozhodnutí nemá pro dobu studia před rokem 1996 podle předpisů o důchodovém pojištění žádný význam.

[21] Stěžovatelka kasační stížností požadovala zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. Tento návrh odpovídal pravomoci Nejvyššího správního soudu v době podání kasační stížnosti (ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.). Dnem 1. 1. 2012 nabyla účinnosti novela soudního řádu správního (zákon č. 303/2011 Sb.). Podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2012 dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení, pokud ve věci sám nerozhodl způsobem podle odstavce 2. Podle ustanovení § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může podle povahy věci sám rozhodnou o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti; ustanovení § 75, § 76 a § 78 se použijí přiměřeně. Pravomoc Nejvyššího správního soudu k současnému zrušení správního rozhodnutí není vázána na návrh stěžovatele; je to tento

soud, který zváží, zda je namístě pouze zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci krajskému soudu, či zda je racionální současné zrušení rozhodnutí správního orgánu. V dané věci je zřejmé, že rozhodnutí mělo být městským soudem pro vady řízení zrušeno a nepřichází v úvahu jakékoliv doplnění řízení před krajským soudem. Městský soud by s odkazem na tento rozsudek pouze přenesl závazný právní názor svým novým rozsudkem správnímu orgánu.

[22] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek městského soudu. Věc mu však nevrátil dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil žalobou napadené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení. Té také podle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrací k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 5 téhož ustanovení vázána právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

[23] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl; proto musí rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Tyto náklady jsou tvořeny částkou 8000 Kč za 10 úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1966 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž za jeden úkon přísluší ve věcech důchodového pojištění částka 500 Kč (ustanovení § 9 odst. 2, § 7 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů činí podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby. Pokud jde o úkony právní služby, vycházel soud ze skutečnosti, že stěžovatelka byla v řízení zastoupena advokátem, který v průběhu řízení vyúčtoval náklady toliko za řízení o kasační stížnosti (dva úkony, a to převzetí zastoupení a sepis kasační stížnosti; skutečnost, že by byl plátcem DPH neosvědčil); soud proto vedle toho vycházel ze skutečností zjevných ze soudního spisu. Přiznal odměnu za přípravu a převzetí zastoupení, sepis žaloby, dále sepis dvou dalších vyjádření soudu ze dne 15. 3. 2010 a 15. 2. 2011, účast u pěti jednání městského soudu ve dnech 17. 3. 2010, 5. 5. 2010, 3. 11. 2010, 16. 2. 2011 a 1. 6. 2011, a sepis kasační stížnosti. Přiznané náklady řízení žalovaná uhradí k rukám stěžovatelčina právního zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. dubna 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu